

แผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริต

(พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕)

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแปน

คำนำ

การทุจริตเป็นปัญหาใหญ่ของสังคมไทยมาเป็นเวลานาน และจุดรั้งความเจริญก้าวหน้า การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ซึ่งในปัจจุบันได้ทวีความรุนแรงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดความเสียหายในวงกว้าง โดยส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ ระบบสังคมระบบการเมือง การปกครอง และการบริหารราชการเป็นอย่างมาก การแก้ปัญหาการทุจริตจึงเป็นสิ่งสำคัญที่หน่วยงานในภาครัฐ ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนประเทศไทยให้มีความเจริญก้าวหน้าสามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้อย่างทัดเทียม ที่จะต้องประสานความร่วมมือทั้งภาคเอกชนและภาคประชาสังคม เพื่อร่วมกันพัฒนาปรับปรุงระบบการบริหารจัดการ และการพัฒนาคนควบคู่ไปพร้อมๆ กัน โดยการปลูกฝังความซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบ ประกอบกับ คณะรัฐมนตรี ได้มีนโยบายและข้อสั่งต่างๆ การดำเนินการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity & Transparency Assessment : ITA) หรือการดำเนินการตามมาตรการต่างๆ เพื่อป้องกันการทุจริตในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐ อันเป็นการส่งเสริมให้ทุกหน่วยงานดำเนินงานด้วยความโปร่งใส มีคุณธรรมและจริยธรรม ตามหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกส่วนในการตรวจสอบ เฝ้าระวังเพื่อสกัดกั้นมิให้เกิดการทุจริตได้ ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวบรรลุผลอย่างเป็นรูปธรรม และเพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นที่มีช่วงระยะเวลา ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแปนจึงได้ทบทวนแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริต (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ขึ้น

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแปน

๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

สารบัญ

เนื้อหา	หน้า
ส่วนที่ ๑ บทนำ	
๑.๑. การวิเคราะห์ความเสี่ยงในการเกิดทุจริตในองค์กร	๑
๑.๒. หลักการและเหตุผล	๑๑
๑.๓. วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผน	๑๒
๑.๔. เป้าหมาย	๑๓
๑.๕. ประโยชน์ของการจัดทำแผน	๑๓
ส่วนที่ ๒ แผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริต (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕)	
มติที่ ๑ การสร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต	๑๕
มติที่ ๒ การบริหารราชการเพื่อป้องกันการทุจริต	๑๗
มติที่ ๓ การส่งเสริมบทบาทและการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน	๒๑
มติที่ ๔ การเสริมสร้างและปรับปรุงกลไกในการตรวจสอบการปฏิบัติราชการ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๒๓
ส่วนที่ ๓ รายละเอียด โครงการ / กิจกรรม / มาตรการ	
มติที่ ๑ การสร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต	๒๔
มติที่ ๒ การบริหารราชการเพื่อป้องกันการทุจริต	๔๒
มติที่ ๓ การส่งเสริมบทบาทและการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน	๗๔
มติที่ ๔ การเสริมสร้างและปรับปรุงกลไกในการตรวจสอบการปฏิบัติราชการ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๘๗

ภาคผนวก

ส่วนที่ ๑

บทนำ

๑.๑ การวิเคราะห์ความเสี่ยงในการเกิดการทุจริตในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การวิเคราะห์ความเสี่ยงในการเกิดการทุจริตในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการบ่งชี้ความเสี่ยงของการทุจริตที่มีอยู่ในองค์กร โดยการประเมินโอกาสของการทุจริตที่อาจเกิดขึ้นตลอดจนบุคคลหรือหน่วยงานที่อาจเกี่ยวข้องกับการกระทำการทุจริต เพื่อพิจารณาว่าการควบคุมและการป้องกันการทุจริตที่มีอยู่ในปัจจุบันมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลหรือไม่

การทุจริตในระดับท้องถิ่น พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการขยายตัวของการทุจริตในระดับท้องถิ่น ได้แก่การกระจายอำนาจลงสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แม้ว่าโดยหลักการแล้วการกระจายอำนาจมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อให้บริการต่างๆ ของรัฐสามารถตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนมากขึ้น มีประสิทธิภาพมากขึ้นแต่ในทางปฏิบัติทำให้แนวโน้มของการทุจริตในท้องถิ่นเพิ่มมากยิ่งขึ้นเช่นเดียวกัน

แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

(๑) แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการทุจริต

๑. ทฤษฎีสามเหลี่ยมของการทุจริต (อุษณา ภัทรมนตรี, ๒๕๕๒:๑๒-๙) อธิบายถึงแนวคิดทฤษฎีในการศึกษาด้านการทุจริตที่นิยมอ้างอิง คือ สามเหลี่ยมของการทุจริต (Fraud Triangle) ของ Donald R Cressey ในทศวรรษ ๑๙๘๐ ที่ว่าการทุจริตมีโอกาสจะเกิดสูงหากมีเหตุการณ์หรือปัจจัยเสี่ยงการทุจริตเกิดขึ้นทั้ง ๓ ด้าน คือ

๑.๑ มีความกดดันหรือแรงจูงใจ (Pressure or Incentive) ผู้ทุจริตมีความกดดันหรือมีแรงจูงใจให้กระทำทุจริตซึ่งอาจเกิดจาก

(๑) ความกดดันในการปฏิบัติงาน เช่น กิจการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายโดยใช้ตัวชี้วัดผลลัพธ์ทางการเงินระยะสั้น เช่น ยอดขาย ผลกำไร ฯลฯ สูงเกินไป และหากไม่ได้จะถูกลงโทษ มักเป็นความกดดันให้ทุจริตโดยการแก้ไขรายงานและตัวเลขบัญชี

(๒) ความกดดันและแรงจูงใจส่วนตัว เช่น ความเดือนร้อนทางการเงิน เฉพาะหน้าหรือจากอุปนิสัยส่วนตัว เช่น ติดการพนัน สรุ่ยสุร่าย หรือเป็นคนฉลาดชอบความท้าทาย เป็นต้น

๑.๒ มีโอกาสในการกระทำผิด (Opportunity) ได้แก่ โอกาสในการกระทำทุจริต โอกาสที่จะปกปิดการกระทำ และโอกาสที่จะแปลงสภาพทรัพย์สินที่ได้จากการทุจริต โอกาสในการกระทำผิดเกิดจากจุดอ่อนในการควบคุมภายในที่จะป้องกันและค้นพบการทุจริตให้ทันกาล การควบคุมแบบป้องกัน เช่น ขาดการแบ่งแยกหน้าที่ที่มีความเสี่ยงต่อความเสียหายขององค์กรที่มีสาระสำคัญ การละเมิดหรือยกเว้นการควบคุมไม่ต้องได้รับการตรวจสอบ ขาดการควบคุมการเข้าถึงทรัพย์สินสภาพคล่อง และระบบสารสนเทศสำคัญ ส่วนการควบคุมแบบค้นพบ เช่น ไม่มีระบบร่องรอยการตรวจสอบ (Audit Trail) ทำให้สามารถทำความผิดได้โดยไร้ร่องรอย หรือตรวจพบยาก ไม่มีระบบการควบคุมแบบอัตโนมัติ หรือค้นพบได้ในเวลาเกิดจริง ไม่มีการตรวจนับทรัพย์สิน และการกระทบยอดบัญชีสำคัญทุกเดือน เป็นต้น

๑.๓ มีข้ออ้างหรือเหตุผลที่ทำให้ผู้กระทำมีความรู้สึกดีขึ้น (Rationale) เช่น อ้างถึงความจำเป็นเดือดร้อนส่วนตัว อ้างว่าเป็นประเพณีทางธุรกิจ ไม่ทราบว่าเป็นความผิด เพราะเป็นสิ่งที่ใครๆ

ก็ทำหรืออ้างว่าทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวม เช่น ตกแต่งงบการเงินให้กำไร เพื่อให้ผู้ถือหุ้นพอใจเพราะได้รับเงินปันผล และราคาหุ้นสูง หรืออ้างว่าทำเพื่อไม่ให้กิจการล้มละลาย เป็นต้น

ลักษณะการทุจริตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำแนกเป็น ๗ ประเภท ดังนี้

- ๑) การทุจริตด้านงบประมาณ การทำบัญชี การจัดซื้อจัดจ้าง และการเงินการคลัง ส่วนใหญ่เกิดจากการละเลยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ๒) สภาพหรือปัญหาที่เกิดจากตัวบุคคล
- ๓) สภาพการทุจริตอันเกิดจากช่องว่างของกฎระเบียบและกฎหมาย
- ๔) สภาพหรือลักษณะปัญหาของการทุจริตที่เกิดจากการขาดความรู้ความเข้าใจและขาดคุณธรรมจริยธรรม
- ๕) สภาพหรือลักษณะปัญหาที่เกิดจากการขาดประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ
- ๖) สภาพหรือลักษณะปัญหาของการทุจริตที่เกิดจากการตรวจสอบขาดความหลากหลายในการตรวจสอบจากภาคส่วนต่างๆ
- ๗) สภาพหรือลักษณะปัญหาของการทุจริตที่เกิดจากอำนาจ บารมี และอิทธิพลท้องถิ่น

สาเหตุและปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๑) **โอกาส** แม้ว่าในปัจจุบันมีหน่วยงานและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแต่พบว่า ยังคงมีช่องว่างที่ทำให้เกิดโอกาสของการทุจริต ซึ่งโอกาสดังกล่าวเกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่เข้มแข็ง กฎหมาย กฎระเบียบไม่รัดกุม และอำนาจหน้าที่โดยเฉพาะข้าราชการระดับสูงก็เป็นอีกโอกาสหนึ่งที่ทำให้เกิดการทุจริต

๒) **สิ่งจูงใจ** เป็นที่ยอมรับว่าสถานะทางเศรษฐกิจที่มุ่งเน้นเรื่องของวัตถุนิยม สังคมทุนนิยม ทำให้คนในปัจจุบันมุ่งเน้นที่การสร้างควมร่ำรวย ด้วยเหตุนี้จึงเป็นแรงจูงใจให้เจ้าหน้าที่มีแนวโน้มที่จะทำการทุจริตมากยิ่งขึ้น

๓) **การขาดกลไกในการตรวจสอบความโปร่งใส** การทุจริตในปัจจุบันมีรูปแบบที่ซับซ้อนขึ้น โดยเฉพาะการทุจริตในเชิงนโยบาย ที่ทำให้การทุจริตกลายเป็นความชอบธรรมในสายตาของประชาชน ขาดกลไกการตรวจสอบความโปร่งใสที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงเป็นการยากที่จะเข้าไปตรวจสอบการทุจริตของบุคคลเหล่านี้

๔) **การผูกขาด** ในบางกรณีการดำเนินงานของภาครัฐ ได้แก่ การจัดซื้อ-จัดจ้าง เป็นเรื่องของการผูกขาด ดังนั้นจึงมีความเกี่ยวข้องเป็นห่วงโซ่ผลประโยชน์ทางธุรกิจ ในบางครั้งพบบริษัทมีการให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่เพื่อให้ตนเองได้รับสิทธิในการดำเนินงานโครงการของภาครัฐ รูปแบบของการผูกขาด ได้แก่ การผูกขาดในโครงการก่อสร้างและโครงสร้างพื้นฐานภาครัฐ

๕) **การได้รับค่าตอบแทนที่ไม่เหมาะสม** รายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่าย ความยากจนถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ข้าราชการมีพฤติกรรมทุจริต เพราะความต้องการที่จะมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทำให้เจ้าหน้าที่ต้องแสวงหาช่องทางเพื่อเพิ่ม “รายได้พิเศษ” ให้กับตนเองและครอบครัว

๖) **การขาดจริยธรรม คุณธรรม** ในสมัยโบราณ ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นคุณธรรมที่ได้รับการเน้นเป็นพิเศษถือว่าเป็นเครื่องวัดความดีของคน แต่ในปัจจุบันพบว่าคนมีความละอายต่อบาปและเกรงกลัวบาปน้อยลง และมีความเห็นแก่ตัวมากยิ่งขึ้น มองแต่ประโยชน์ส่วนตนเป็นที่ตั้งมากกว่าที่จะยึดผลประโยชน์ส่วนรวม

๗) มีค่านิยมที่ผิด ปัจจุบันค่านิยมของสังคมได้เปลี่ยนจากยกย่องคนดี คนที่มีความซื่อสัตย์ สุจริต เป็นยกย่องคนที่มั่งเงิน คนที่เป็นเศรษฐี มหาเศรษฐี คนที่มีตำแหน่งหน้าที่การงานสูง ด้วยเหตุนี้ ผู้ที่มีค่านิยมที่ผิดเห็นว่าการทุจริตเป็นวิถีชีวิตเป็นเรื่องปกติธรรมดา เห็นคนชื้อเป็นคนเซ่อ เห็นคนโกงเป็นคนฉลาด ย่อมจะทำการทุจริตฉ้อราษฎร์บังหลวง โดยไม่มีความละอายต่อบุญและบาป และไม่เกรงกลัวต่อกฎหมายของบ้านเมือง

สำนักงาน ป.ป.ช. ได้รวบรวมสถิติการกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐในสังกัด อปท.ว่ากระทำการทุจริตตั้งแต่ปีพ.ศ. ๒๕๕๑ - ๒๕๖๐ รวม ๑๐ ปี พบว่าบุคลากรของ อปท. หมายถึง ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น พนักงานท้องถิ่น ถูกกล่าวหาว่ากระทำการทุจริต รวมทั้งสิ้น ๒๔,๗๙๑ เรื่อง มีผู้ถูกกล่าวหา ๑๓,๕๐๑ ราย ถูกกล่าวหาว่าทุจริตมากที่สุดดังตาราง

ลำดับ	หน่วยงาน	ถูกกล่าวหาว่ากระทำการทุจริต/เรื่อง
๑.	องค์การบริหารส่วนตำบล	๑๒,๗๘๙
๒.	เทศบาลตำบล	๗,๓๕๐
๓.	เทศบาลเมือง	๑,๘๑๘
๔.	องค์การบริหารส่วนจังหวัด	๑,๒๗๕
๕.	กรุงเทพมหานคร	๘๗๙
๖.	เทศบาลนคร	๖๒๖
๗.	เมืองพัทยา	๕๔

ตารางที่ ๑ แสดงการกล่าวหาว่ากระทำการทุจริต(๒๕๕๑-๒๕๖๐)

ที่มา : ศูนย์ประมวลข้อมูลสำนักงาน ป.ป.ช. (ข้อมูล วันที่ ๔ กันยายน ๒๕๖๑)

จากงานวิจัย เรื่อง “แนวทางการพัฒนาและเสริมสร้างกลไกการป้องกันการทุจริตใน อปท. ได้สะท้อนสภาพหรือลักษณะปัญหาการทุจริตใน อปท. ซึ่งสามารถแบ่งสภาพหรือลักษณะปัญหาการทุจริตใน อปท. ได้ดังนี้

๑. สภาพหรือลักษณะปัญหาการทุจริตที่เกิดจากการทุจริตด้านงบประมาณ การทำบัญชี การจัดซื้อจัดจ้างและการเงินการคลัง

ส่วนใหญ่พบว่ากระบวนการทุจริตใน อปท. เกี่ยวกับด้านงบประมาณ การทำบัญชี การจัดซื้อจัดจ้าง และการเงินการคลัง ซึ่งมีสาเหตุมาจากการที่ อปท. ละเลยไม่ปฏิบัติหรือไม่ทำตามระเบียบฯ และอ้างว่าไม่ทราบเกี่ยวกับ เรื่องที่มีการให้จัดทำ และไม่จัดทำซึ่งเมื่อพิจารณาจากการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนเรื่องที่กลุ่ม อปท. ไม่จัดทำอันเป็นผลก่อให้เกิดการทุจริตใน อปท. ดังตัวอย่างเช่น

- ๑) อปท. ไม่ทำทะเบียนยืมเงิน ร้อยละ ๑๔
- ๒) อปท. ไม่ทำบัญชีคุมรายรับรายจ่ายพัสดุให้เป็นปัจจุบัน ร้อยละ ๑๒
- ๓) อปท. ไม่มีการทำหลักฐานในการเบิกจ่ายพัสดุ ร้อยละ ๑๓
- ๔) อปท. ไม่มีการทำการลงบัญชีรายรับรายจ่าย ร้อยละ ๑๑
- ๕) อปท. ไม่มีการทำรายงานแสดงรายรับรายจ่ายและงบทดลองเป็นรายเดือน ร้อยละ ๑๕
- ๖) อปท. ไม่มีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ตรวจรับพัสดุ ตรวจสอบพัสดุ และเจ้าหน้าที่ตรวจสอบพัสดุประจำปี ร้อยละ ๑๒

๓) อปท. ไม่จัดให้มีการแต่งตั้งผู้แทนชุมชน หรือผู้แทนประชาคมเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ หรือจัดให้มีก็เป็นการแต่งตั้งคนหน้าเดิมๆ ในการตรวจรับงานจ้าง ร้อยละ ๖

๔) อปท. ที่สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น มีญาติมารับเหมาเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างใน อปท. ร้อยละ ๑๑.๕

๕) อปท. ได้แต่งตั้งประชาชนเข้ามาเป็นกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง ตรวจรับงานจ้างบางส่วน ร้อยละ ๓๔.๗ ยังไม่เป็นที่ยอมรับของประชาชนและทุกฝ่าย

๒. สภาพหรือลักษณะปัญหาของการทุจริตที่เกิดจากตัวบุคคล

ข้อมูลตัวเลขจากการสำรวจพบว่า การทุจริตเกิดจากตัวบุคคล โดยเฉพาะผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นบางส่วน ปรากฏว่า ร้อยละ ๑๒ มีญาติหรือพวกพ้องมาเป็นผู้รับเหมาการจัดซื้อจัดจ้างที่มีการเอื้อประโยชน์ให้พวกพ้องหรือกลุ่มญาติของตนเอง

ร้อยละ ๓๕ บุคคลที่เป็นพนักงานท้องถิ่น กับผู้บริหารท้องถิ่นซึ่งบางส่วนใช้ตำแหน่งของตน แสวงหาผลประโยชน์

ร้อยละ ๑๐ บุคลากรของ อปท. มีการเก็บรายได้แล้วไม่ส่งคลัง หรือว่ามีการแก้ไขหลักฐานการเงิน

ร้อยละ ๗ บุคลากรและผู้บริหารท้องถิ่นบางส่วนมีการจ่ายเงินของการคลังโดยไม่มีหลักฐาน เช่น การเขียนเติมจำนวนเงิน หรือการรับเงินเก็บภาษี รับเงินเก็บค่าขยะ เก็บเงินมาแล้วก็ไม่นำส่งให้คลัง ซึ่งเมื่อมีการกระทำอย่างเป็นประจำ หรือบางทีพอเก็บเงินได้มากๆ ก็ไม่นำส่งหรือมีการหนีไป หรือส่วนหนึ่งเจ้าหน้าที่คลังมีการปลอมเช็คตลอดจนการนำของหลวงหรือของทางราชการไปใช้เป็นส่วนตัว ตลอดจนการปิดบังข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน

๓. สภาพหรือลักษณะปัญหาของการทุจริตที่เกิดจากช่องว่างของระเบียบและกฎหมาย

ในส่วนช่องว่างของกฎหมายและระเบียบต่างๆ มุ่งวิเคราะห์ระบบตรวจสอบและระบบโครงสร้างของ อปท. เอง ซึ่งผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ ระบุว่า ระบบการตรวจสอบของ สตง. ไม่ทั่วถึง

ร้อยละ ๑๔.๓ ตอบว่า กฎหมายเปิดช่องว่างให้มีการทุจริตได้ โดยมีการให้สังเกตโครงสร้าง อปท. ตามรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ และในกฎหมาย อปท. ให้ผู้บริหารท้องถิ่นมีความเข้มแข็งเพื่อให้อยู่ในตำแหน่งตลอด ๔ ปี ซึ่งในกรณีที่สมาชิกสภาท้องถิ่น เป็นทีมเดียวกับผู้บริหาร อปท. ทั้งหมดก็จะเป็นช่องทางให้ทุจริตได้ เพราะระบบถ่วงดุลขาดความเข้มแข็ง

๔. สภาพหรือลักษณะปัญหาของการทุจริตที่เกิดการขาดความรู้ความเข้าใจและขาดคุณธรรม จริยธรรม

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า มีบาง อปท. ที่มีขนาดเล็ก มีพนักงานท้องถิ่นที่ได้บรรจุเข้ารับราชการโดยมีวุฒิการศึกษาตั้งแต่ระดับ ปวช. ขึ้นไป และผ่านการนิเทศงานมาน้อยหรือไม่มีความรู้เฉพาะด้านดีพอ เช่น ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกำหนดราคากลาง หรือการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบ และส่วนหนึ่ง พบว่าหัวหน้าส่วนการคลังไม่ได้มีความรู้ทางการพัสดุในทางปฏิบัติ เมื่อปฏิบัติไปก็มีความเสี่ยงในการถูกตรวจสอบและผิดวินัย หรือ บุคลากรของ อปท. ขาดความรู้ความเข้าใจโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของ อบต. กับเทศบาลตำบล ที่ยกฐานะมาจากสุขาภิบาล ตลอดจนส่วนหนึ่งผู้บริหารท้องถิ่น และพนักงานท้องถิ่นมีพฤติกรรมแสวงหาผลประโยชน์โดยอาศัยช่องโหว่ของกฎหมายแสดงให้เห็นถึงการไม่มีคุณธรรม จริยธรรม โดยสรุปผู้บริหารท้องถิ่นและเจ้าหน้าที่ของ อปท. ที่ขาดความรู้ความเข้าใจ

ในหลักการบริหารท้องถิ่น ข้อกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่งต่าง ๆ จำเป็นต้องมีการเพิ่มพูนความรู้และควรรู้เพราะถ้าบางส่วนไม่มีความรู้ความเข้าใจเป็นผลทำให้ปฏิบัติเกี่ยวกับระเบียบผิดพลาดได้

๕. สภาพหรือลักษณะปัญหาของการทุจริตที่เกิดจากขาดการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชน

ทราบ

จากการศึกษาค้นคว้า พบว่า มี อบท. ส่วนหนึ่งไม่ชี้แจงประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของ อบท. ต่างๆ ให้ประชาชนทราบ เช่น

ร้อยละ ๑๕ ไม่แจ้งงบประมาณของ อบท. ให้ประชาชนทราบและไม่ส่งข่าวสารทางราชการให้ประชาชนทราบ

ร้อยละ ๘ ไม่มีการประกาศในช่องทางการสื่อสารให้ประชาชนทราบในการดำเนินงานโครงการและกิจกรรมต่างๆ ไม่มีการประกาศการดำเนินกิจกรรมและงบประมาณให้ชาวบ้านทราบเช่นกัน

ร้อยละ ๗๕.๖ บุคลากรใน อบท. ไม่ทราบว่า ปัจจุบันมีเงินงบประมาณหรือเงินในบัญชีมีจำนวนเท่าไร

๖. สภาพหรือลักษณะปัญหาของการทุจริตที่เกิดจากการตรวจสอบขาดความหลากหลาย

ในการตรวจสอบจากภาคส่วนต่าง ๆ

จากการศึกษาพบว่าผู้ตรวจสอบ อบท. ที่เป็น สตง. เพียงหน่วยงานเดียวมีกำลังคนไม่เพียงพอ และ สตง. ส่วนกลาง มีกำลังคนเพียงแต่ไม่สามารถลงไปตรวจได้ทุกพื้นที่ ที่กระทำได้ก็เป็นเพียงเป็นการสุ่มตัวอย่างเท่านั้น ในส่วนของสำนักงาน ป.ป.ช. ก็เช่นเดียวกัน จึงมีข้อเสนอให้ทั้ง ป.ป.ช. และ สตง. มีอนุกรรมการ ป.ป.ช. จังหวัด และให้จัดตั้งอาสาสมัคร ป.ป.ช. ภาคประชาชนส่วนระบบการตรวจสอบภายในของ อบท. มักพบว่าผู้บริหารท้องถิ่นของ อบท. ไม่ควบคุมดูแลเจ้าหน้าที่ให้ปฏิบัติตามกฎหมาย และระเบียบข้อบังคับต่างๆ อย่างเคร่งครัด และฝ่ายสภาท้องถิ่นของ อบท. ที่ต้องทำหน้าที่เป็นฝ่ายกำกับดูแลและควบคุม คอยตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหารของ อบท. ให้ถูกต้องเหมาะสม เพื่อประโยชน์ของประชาชน แต่กลับพบว่าปัจจุบันฝ่ายสภาท้องถิ่น โดยส่วนใหญ่กับกลายเป็นกลุ่มเดียวกับผู้บริหารท้องถิ่น จึงทำให้สมาชิกสภาท้องถิ่นเข้าไปมีส่วนร่วมในการตรวจสอบผู้บริหารท้องถิ่นได้น้อย

๗. สภาพหรือลักษณะปัญหาของการทุจริตที่เกิดจากอำนาจ บารมี อิทธิพล

จากการศึกษาพบว่าใน อบท. บางแห่งยังมีอิทธิพลหรืออำนาจที่ส่งผลให้เกิดการทุจริตได้ โดยเฉพาะอิทธิพลและอำนาจของฝ่ายการเมืองที่ครอบงำ หรือสามารถให้คุณให้โทษต่อเจ้าหน้าที่หรือข้าราชการท้องถิ่นตลอดจนการใช้อิทธิพลข่มขู่หรือกีดกันผู้เสนอรายการอื่นๆ การบีบบังคับให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตรวจรับงานโครงการต่างๆ ตลอดจนบางครั้งประชาชนในท้องถิ่นไม่กล้าที่จะให้การเป็นพยานเพื่อเอาผิดกับผู้ทุจริต และส่วนหนึ่งวัฒนธรรมที่ฝังรากลึกจิตใจคนในสังคมไทยมานาน เช่น ความเกรงกลัวอิทธิพลการนับถือผู้มีบารมี การสำนึกบุญคุณของผู้มีพระคุณ สิ่งเหล่านี้ทำให้ผู้บริหารท้องถิ่นใช้อำนาจหน้าที่การงานในการแสวงหาผลประโยชน์

ดังนั้น ปัญหาที่มีในท้องถิ่น คือ ความสัมพันธ์ที่แข็งแกร่งระหว่างนักการเมืองทั้งในระดับประเทศกับนักการเมืองระดับท้องถิ่น นักการเมืองระดับท้องถิ่นกับนักธุรกิจ กลุ่มผลประโยชน์และนักการเมืองระดับท้องถิ่นกับข้าราชการ บุคคลกลุ่มนี้ยังมีความเข้มแข็งมากกว่าพลังในการตรวจสอบของภาคประชาชนและภาคประชาสังคมและสิ่งที่ต้องส่งเสริมก็คือ ทำอย่างไรให้ภาคประชาชนมีความเข้มแข็งเพื่อคานอำนาจอิทธิพลได้

(๒) การจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริต ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีแนวทางและการดำเนินงานป้องกันการทุจริตในหน่วยงานผ่านการจัดทำแผนปฏิบัติการ และมีการจัดทำโครงการ/กิจกรรม/มาตรการเกี่ยวกับการป้องกันการทุจริตตามแผนปฏิบัติการดังกล่าว อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อลดความเสี่ยงและช่องโหว่ที่เปิดโอกาสให้มีการกระทำการทุจริตหรือการปฏิบัติราชการที่ไม่เป็นไปตามระเบียบกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๒.๑) กรอบการจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริตสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มิติที่ ๑ การสร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต ประกอบด้วย

๑.๑ การสร้างจิตสำนึกและความตระหนักแก่บุคลากรทั้งข้าราชการการเมืองฝ่ายบริหาร ข้าราชการการเมืองฝ่ายสภาท้องถิ่น และฝ่ายประจำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ใน ๓ ลักษณะ คือ

๑.๑.๑ สร้างจิตสำนึกและความตระหนักในการปฏิบัติราชการตามอำนาจหน้าที่ให้บังเกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชนในท้องถิ่น

๑.๑.๒ สร้างจิตสำนึกและความตระหนักในการประพฤติตามประมวลจริยธรรม

๑.๑.๓ สร้างจิตสำนึกและความตระหนักที่จะไม่กระทำการอันเป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์หรือการมีผลประโยชน์ทับซ้อน

๑.๒ การสร้างจิตสำนึกและความตระหนักแก่ประชาชนทุกภาคส่วนในท้องถิ่น ใน ๓ ลักษณะ ดังนี้

๑.๒.๑ สร้างจิตสำนึกและความตระหนักในการต่อต้านการทุจริต

๑.๒.๒ สร้างจิตสำนึกและความตระหนักในการรักษาประโยชน์

๑.๒.๓ สร้างจิตสำนึกและความตระหนักในการปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

๑.๓ การสร้างจิตสำนึกและความตระหนักแก่เด็กและเยาวชน ใน ๓ ลักษณะ ดังนี้

๑.๓.๑ สร้างจิตสำนึกและความตระหนักในความซื่อสัตย์สุจริต

๑.๓.๒ สร้างจิตสำนึกและความตระหนักในการต่อต้านการทุจริต

๑.๓.๓ สร้างจิตสำนึกและความตระหนักให้มีจิตสาธารณะ

มิติที่ ๒ การบริหารราชการเพื่อป้องกันการทุจริต

๒.๑ แสดงเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริตของผู้บริหาร

๒.๒ มาตรการสร้างความโปร่งใสในการปฏิบัติราชการ ได้แก่

๒.๒.๑ สร้างความโปร่งใสในการบริหารงานบุคคลให้เป็นไปตามหลักคุณธรรม ทั้งในเรื่องการบรรจุแต่งตั้ง โยกย้าย โอน เลื่อนตำแหน่ง/เงินเดือน และการมอบหมายงาน

๒.๒.๒ สร้างความโปร่งใสในการบริหารการเงิน งบประมาณ การจัดหาพัสดุ การใช้ประโยชน์ในทรัพย์สินของทางราชการ โดยยึดถือและปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ กฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด

๒.๒.๓ สร้างความโปร่งใสในการให้บริการสาธารณะ/บริการประชาชน เพื่อให้เกิดความพึงพอใจแก่ประชาชนโดยทัดเทียมกันและไม่เลือกปฏิบัติ

๒.๓ มาตรการการใช้ดุลยพินิจและใช้อำนาจหน้าที่ให้เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยดำเนินการให้มีกิจการ ดังนี้

๒.๓.๑ มีการจัดทำแผนภูมิขั้นตอนและระยะเวลาการดำเนินการเกี่ยวกับการบริการประชาชนรายละเอียดที่เกี่ยวข้องในแต่ละขั้นตอน เปิดเผย ณ ที่ทำการและในระบบเครือข่ายสารสนเทศขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒.๓.๒ มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจเกี่ยวกับการสั่ง อนุญาต อนุมัติ ปฏิบัติราชการแทนหรือการดำเนินการอื่นใดของผู้มีอำนาจในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒.๔ การเชิดชูเกียรติแก่หน่วยงาน/บุคคลในการดำเนินกิจการ การประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นที่ประจักษ์ ในลักษณะดังต่อไปนี้

๒.๔.๑ ยกย่องเชิดชูเกียรติที่มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีคุณธรรม จริยธรรม

๒.๔.๒ ยกย่องเชิดชูเกียรติที่ให้ความช่วยเหลือกิจการสาธารณะของท้องถิ่น

๒.๔.๓ ยกย่องเชิดชูเกียรติที่ดำรงตนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

๒.๕ มาตรการจัดการในกรณีได้ทราบ หรือรับแจ้ง หรือตรวจสอบพบการทุจริต

๒.๕.๑ ข้อตกลงหรือวิธีการอื่นใดระหว่างบุคลากรในองค์กรให้ปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต มีคุณธรรม จริยธรรม และการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

๒.๕.๒ มีการให้ความร่วมมือกับหน่วยงานราชการ จังหวัด อำเภอที่ได้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่เพื่อการตรวจสอบ ควบคุม ดูแลการปฏิบัติราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒.๕.๓ ดำเนินการให้มีเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย กรณีมีเรื่องร้องเรียนกล่าวหาบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ปฏิบัติราชการตามอำนาจหน้าที่โดยมิชอบ

มิติที่ ๓ การส่งเสริมบทบาทและการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

๓.๑ จัดให้มีและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในช่องทางที่เป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนได้มีส่วนร่วมตรวจสอบการปฏิบัติราชการตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ทุกขั้นตอน โดย

๓.๑.๑ จัดให้มีศูนย์ข้อมูลข่าวสารตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของทางราชการ

๓.๑.๒ มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ การเงิน การจัดหาพัสดุ การคำนวณราคากลาง รายงานผลการปฏิบัติงาน เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการที่กฎหมาย ระเบียบ กฎข้อบังคับ ที่กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเผยแพร่ให้ประชาชนทราบและตรวจสอบได้

๓.๑.๓ มีการปิดประกาศ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการที่เป็นประโยชน์กับการมีส่วนร่วมตรวจสอบของประชาชน

๓.๒ การรับฟังความคิดเห็น การรับและตอบสนองเรื่องร้องเรียน/ร้องทุกข์ของประชาชน

๓.๒.๑ มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ในการดำเนินกิจการตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะการดำเนินกิจการที่จะมีผลกระทบต่อความเป็นอยู่และสุขอนามัยของประชาชนในท้องถิ่น

๓.๒.๒ มีช่องทางให้ประชาชนในท้องถิ่นสามารถร้องเรียน/ร้องทุกข์ได้โดยสะดวก

๓.๒.๓ มีรายงานหรือแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรให้ประชาชนผู้ร้องเรียน/ร้องทุกข์ได้ทราบถึงการได้รับเรื่อง ระยะเวลา และผลการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียน/ร้องทุกข์

๓.๓ การส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมบริหารจัดการกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

โดย

๓.๓.๑ ดำเนินการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา การจัดทำ

งบประมาณ

๓.๓.๒ ดำเนินการให้ประชาชนมีส่วนร่วมตรวจสอบ และประเมินผลการปฏิบัติงาน

มิตินี้ ๔ การเสริมสร้างและปรับปรุงกลไกในการตรวจสอบการปฏิบัติราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย

๔.๑ มีการจัดวางระบบและรายงานการควบคุมภายใน โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการให้มี

๔.๑.๑ มีการจัดทำและรายงานการจัดทำระบบตรวจสอบภายใน

๔.๑.๒ มีการจัดทำและรายงานการจัดทำระบบควบคุมภายใน

๔.๒ การสนับสนุนให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมตรวจสอบการปฏิบัติ หรือการบริหารราชการตามช่องทางที่สามารถดำเนินการได้ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการให้มี

๔.๒.๑ ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมตรวจสอบ กำกับ ดูแลการบริหารงานบุคคล เกี่ยวกับการบรรจุ แต่งตั้ง โอน ย้ายข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง

๔.๒.๒ ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมตรวจสอบ กำกับ ดูแลการบริหารงบประมาณ การรับ-จ่ายเงิน การหาประโยชน์จากทรัพย์สินของทางราชการ

๔.๒.๓ ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมตรวจสอบ กำกับ ดูแลการจัดหาพัสดุ

๔.๓ การส่งเสริมบทบาทการตรวจสอบของสภาท้องถิ่น ประกอบด้วย

๔.๓.๑ ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพสมาชิกสภาท้องถิ่นให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้องได้กำหนดไว้

๔.๓.๒ ส่งเสริมสมาชิกสภาท้องถิ่นให้มีบทบาทในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของ ฝ่ายบริหารตามกระบวนการ และวิธีการที่กฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้องได้กำหนดไว้ โดยไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด

๔.๔ เสริมพลังการมีส่วนร่วมของชุมชน (Community) และบูรณาการทุกภาคส่วน เพื่อต่อต้านการทุจริต ประกอบด้วย

๔.๔.๑ ส่งเสริมให้มีการดำเนินการเฝ้าระวังการทุจริต

๔.๔.๒ บูรณาการทุกภาคส่วนเพื่อต่อต้านการทุจริต

(๒.๒) ขั้นตอนการจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๑. มีคณะทำงานเพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการพัฒนาแผนหรือทบทวนแผนให้สอดคล้องกับ กรอบการจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริต (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) ทั้งนี้ กรณีหน่วยงานใดมีคณะทำงาน จัดทำแผนปฏิบัติการฯ อยู่ก่อนแล้ว ก็ให้คณะทำงานดังกล่าวมีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการได้

การแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริต (พ.ศ. ๒๕๖๑ -๒๕๖๕) ให้เป็นไปตาม แนวทางเดิมเกี่ยวกับการแต่งตั้งคณะทำงานฯ คืออย่างน้อยควรประกอบด้วย

๑) ผู้บริหารท้องถิ่น/รองผู้บริหารท้องถิ่น/หรือฝ่ายบริหารที่ได้รับมอบหมาย

๒) ประธานสภาท้องถิ่น/รองประธานสภาท้องถิ่น/สมาชิกสภาท้องถิ่น

๓) ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น/รองปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 ๔) ผู้อำนวยการกองคลัง/ผู้อำนวยการสำนักการคลัง/หัวหน้าส่วนการคลัง/ฝ่ายการคลัง
 ที่ได้รับมอบหมาย

๕) ผู้อำนวยการกองวิชาการ/ผู้รับผิดชอบการวางแผนและจัดทำนโยบายที่ได้รับมอบหมาย

๖) ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบการจัดทำแผนปฏิบัติการฯ ของหน่วยงาน

๗) ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานการประเมิน ITA ของหน่วยงาน

โดยให้คณะทำงานมีหน้าที่ ดังนี้

๑) ศึกษาวิเคราะห์ทำความเข้าใจเกี่ยวกับกรอบแนวคิดในการจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒) วางแผน จัดทำ ทบทวน และพัฒนาปรับปรุงแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริต

๓) กำกับดูแลให้มีการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริตอย่างเป็นรูปธรรม

๔) จัดทำรายงานติดตามและสรุปผลการดำเนินงานตามแผนป้องกันการทุจริต

๕) หน้าที่อื่นๆ ตามที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นควรเพิ่มเติมตามความเหมาะสมกับสภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ

๒. ศึกษากรอบรายละเอียด และแนวทางในการจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริต (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕)

กรอบการทบทวนแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย ๔ มิติ ดังนี้

มิติที่ ๑ การสร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต

มิติที่ ๒ การบริหารราชการเพื่อป้องกันการทุจริต

มิติที่ ๓ การส่งเสริมบทบาทและการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

มิติที่ ๔ การเสริมสร้างและปรับปรุงกลไกในการตรวจสอบการปฏิบัติราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

โดยสามารถศึกษารายละเอียดจากบทที่ ๔ กรอบและแนวทางการทบทวนแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริต (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕)

๓. พิจารณาว่าโครงการ/กิจกรรมใดที่ต้องมีการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับกรอบการจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริต (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) หรือยังไม่มีตามที่รอบกำหนดให้ดำเนินการแก้ไข หรือ จัดทำเพิ่มเติม

๔. กรณีเป็นโครงการ/กิจกรรมที่จัดทำใหม่ซึ่งต้องใช้งบประมาณ ให้เสนอสภาฯ ให้ความเห็นชอบเพื่อนำเข้าสู่แผนพัฒนาท้องถิ่นตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๕. นำโครงการ/กิจกรรม/มาตรการ ที่ผ่านการทบทวน แก้ไข หรือเพิ่มเติม มาจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริต (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) ฉบับสมบูรณ์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เสนอผู้บริหารและแจ้งเวียนให้ผู้เกี่ยวข้องดำเนินการตามแผนปฏิบัติการฯ ดังกล่าวต่อไป

๖. ดำเนินโครงการ/กิจกรรม/มาตรการ ตามแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริต (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๒)

๗. รายงานผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรมตามแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยรายงานผลการดำเนินงานรอบ ๖ เดือน ภายในเดือนเมษายน และรอบ ๑๒ เดือน

ภายในเดือนตุลาคม ผ่านระบบรายงานและติดตามผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (e-PlanNACC) ทางเว็บไซต์สำนักงาน ป.ป.ช. www.nacc.go.th

(๓) แนวทางการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity & Transparency Assessment : ITA)

การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment : ITA) เป็นเครื่องมือการประเมินเชิงบวกที่สำนักงาน ป.ป.ช. ได้พัฒนาขึ้น เพื่อเป็นมาตรการในการป้องกันการทุจริตและเป็นกลไกในการสร้างความตระหนักให้หน่วยงานภาครัฐมีการดำเนินงานอย่างโปร่งใสและมีคุณธรรม ซึ่งได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗ เป็นต้นมา โดยปัจจุบันการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐได้ถูกกำหนดเป็นกลยุทธ์ในยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาระบบป้องกันการทุจริตเชิงรุก ของยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) เพื่อเป็นการยกระดับให้การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ให้เป็น “มาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุก” ที่หน่วยงานภาครัฐทั่วประเทศจะต้องดำเนินการ โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๑ เห็นชอบให้หน่วยงานภาครัฐทุกหน่วยงาน ให้ความร่วมมือและเข้าร่วมการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔

ทั้งนี้ สำนักงาน ป.ป.ช. ได้ปรับปรุงและพัฒนาหลักเกณฑ์การประเมินที่จะนำไปใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๔ โดยให้ความสำคัญในการพัฒนาเกณฑ์การประเมินที่ก่อให้เกิดการสนับสนุนต่อการยกระดับค่าคะแนนดัชนีรับรู้การทุจริตของประเทศไทยอย่างเป็นรูปธรรม เป็นการประเมินที่เน้นลดภาระของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ลดการใช้จ่ายงบประมาณ และเพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันการทุจริตเชิงรุก มีการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศรองรับการประเมินฯ ที่เรียกว่า ระบบ ITAS (Integrity and Transparency Assessment System) เพื่อให้มีศูนย์กลางในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ทันสมัย กำกับติดตามการประเมินได้อย่างทันสมัยทันสถานการณ์ มีความรวดเร็วในการประมวลผล เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ และตอบสนองต่อการนำข้อมูลไปสู่การปรับปรุงหน่วยงานที่รับการประเมิน และการวางแผนในการป้องกันการทุจริตทั้งระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ

กรอบการประเมิน

แตกต่างจากการประเมินของปีที่ผ่านมา จาก ๕ ตัวชี้วัด เป็น ๑๐ ตัวชี้วัด ได้แก่

- ๑) การปฏิบัติหน้าที่
- ๒) การใช้งบประมาณ
- ๓) การใช้อำนาจ
- ๔) การใช้ทรัพย์สินของทางราชการ
- ๕) การแก้ไขปัญหาการทุจริต
- ๖) คุณภาพการดำเนินงานของหน่วยงาน
- ๗) ประสิทธิภาพการสื่อสารของหน่วยงาน
- ๘) การปรับปรุงระบบการทำงานของหน่วยงาน
- ๙) การเปิดเผยข้อมูล
- ๑๐) การป้องกันการทุจริต

เครื่องมือในการประเมิน

ประกอบด้วย ๓ เครื่องมือ ได้แก่

๑. แบบวัดการรับรู้ของผู้มีส่วนได้เสียภายใน Internal Integrity and Transparency Assessment (IIT) ใช้วัดการรับรู้ตัวชี้วัด

- ๑) การปฏิบัติหน้าที่
- ๒) การใช้งบประมาณ
- ๓) การใช้อำนาจ
- ๔) การใช้ทรัพย์สินของทางราชการ
- ๕) การแก้ไขปัญหาการทุจริต

๒) แบบวัดการรับรู้ของผู้มีส่วนได้เสียภายนอก External Integrity and Transparency Assessment (EIT) ใช้วัดการรับรู้ตัวชี้วัด

- ๖) คุณภาพการดำเนินงานของหน่วยงาน
- ๗) ประสิทธิภาพการสื่อสารของหน่วยงาน
- ๘) การปรับปรุงระบบการทำงานของหน่วยงาน

๓) แบบตรวจการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ Open Data Integrity and Transparency Assessment (OIT) ใช้วัดการรับรู้ตัวชี้วัด

- ๙) การเปิดเผยข้อมูล
- ๑๐) การป้องกันการทุจริต

๑.๒ หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในประเทศไทยถือเป็นปัญหาเรื้อรังที่นับวันยิ่งจะทวีความรุนแรง และสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้นและส่งผลกระทบต่อในวงกว้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อความมั่นคงของชาติ เป็นปัญหา ลำดับต้น ๆ ที่ขัดขวางการพัฒนาประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง เนื่องจากเกิดขึ้นทุกภาคส่วน ในสังคมไทย ไม่ว่าจะเป็นภาคการเมือง ภาคราชการ โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มักถูกมองจาก ภายนอกสังคมว่าเป็นองค์กรที่เอื้อต่อการทุจริตคอร์รัปชันและมักจะปรากฏข่าวการทุจริตตามสื่อและรายงานของทางราชการอยู่เสมอ ซึ่งได้ส่งผลกระทบต่อกระแสการกระจายอำนาจและความศรัทธาต่อระบบการปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างยิ่ง ส่งผลให้ภาพลักษณ์ของประเทศไทยเรื่องการทุจริตคอร์รัปชันมีผลในเชิงลบ สอดคล้องกับการจัดอันดับดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (Corruption Perception Index – CPI) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ประเมินการทุจริตคอร์รัปชันทั่วโลกที่จัดโดยองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International – TI) พบว่า ผลคะแนนของประเทศไทยระหว่างปี ๒๕๕๕ – ๒๕๖๐ อยู่ที่ ๓๕ – ๓๘ คะแนน จากคะแนนเต็ม ๑๐๐ และล่าสุดพบว่าผลคะแนนของประเทศไทยปี ๒๕๖๑ ได้ ๓๖ คะแนน ถูกลดอันดับลงจากอันดับที่ ๙๖ เมื่อปี ๒๕๖๐ ซึ่งได้คะแนน ๓๗ คะแนน เป็นอันดับที่ ๙๙ ทั้งที่เคยทำอันดับได้ดีขึ้นจากเมื่อปี ๒๕๕๙ ที่เคยอยู่ในอันดับที่ ๑๐๑ ได้คะแนน ๓๕ คะแนน

ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่ใช้อยู่เป็นฉบับที่ ๓ เริ่มจากปี พ.ศ. ๒๕๖๐ จนถึงปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ซึ่งมุ่งสู่การเป็นประเทศที่มีมาตรฐานทางคุณธรรมจริยธรรม เป็นสังคมมิติใหม่ ที่ประชาชนไม่เพิกเฉยต่อการทุจริตทุกรูปแบบ โดยได้รับความร่วมมือจากฝ่ายการเมือง หน่วยงานของรัฐ ตลอดจนประชาชน ในการพิทักษ์รักษาผลประโยชน์ของชาติและประชาชนเพื่อให้ประเทศไทยมีศักดิ์ศรีและ เกียรติภูมิในด้านความโปร่งใสทัดเทียมนานาอารยประเทศ โดยกำหนดวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยใสสะอาด ไทยทั้งชาติต้านทุจริต” มีเป้าหมายหลักเพื่อให้ประเทศไทยได้รับการประเมิน

ดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ซึ่งการที่ระดับคะแนนจะ สูงขึ้นได้นั้น การบริหารงานภาครัฐต้องมีระดับธรรมาภิบาลที่สูงขึ้น เจ้าหน้าที่ของรัฐ และประชาชนต้องมี พฤติกรรมแตกต่างจากที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ไม่ใช่ตำแหน่งหน้าที่ในทางทุจริตประพฤติ มิชอบ โดยได้กำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงานหลักออกเป็น ๖ ยุทธศาสตร์ ดังนี้

- ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต
- ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยกระดับเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริต
- ยุทธศาสตร์ที่ ๓ สกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบาย
- ยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาระบบป้องกันการทุจริตเชิงรุก
- ยุทธศาสตร์ที่ ๕ ปฏิรูปกลไกและกระบวนการปราบปรามการทุจริต
- ยุทธศาสตร์ที่ ๖ ยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต

(Corruption Perception Index : CPI)

นอกจากยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) แล้ว ยังมีเครื่องมือที่สำคัญซึ่งเป็นมาตรการป้องกันเชิงบวกในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต คือ การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity & Transparency Assessment : ITA) มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นมาตรการในการป้องกันการทุจริต และเป็นกลไกในการสร้างความตระหนักให้หน่วยงานภาครัฐมีการดำเนินงานอย่างโปร่งใสและมีคุณธรรม โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๑ เห็นชอบให้หน่วยงานภาครัฐทุกหน่วยงาน ให้ความร่วมมือและเข้าร่วมการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการขับเคลื่อนด้านการป้องกันการทุจริตบังเกิดผลเป็นรูปธรรมในทางปฏิบัติเป็นไปตามเจตนารมณ์ของยุทธศาสตร์ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) และเป็นไปตามแนวทางการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ(Integrity & Transparency Assessment : ITA) รวมถึงมาตรการต่างๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลชวักายได้ตระหนักและให้ความสำคัญกับการบริหาร จัดการที่มีความโปร่งใส สร้างค่านิยม วัฒนธรรมสุจริต ให้เกิดในสังคมอย่างยั่งยืน จึงได้ดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริตของ องค์การบริหารส่วนตำบลชวักายได้ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) เพื่อกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนด้านการป้องกันการทุจริต ผ่านโครงการ/กิจกรรม/มาตรการ ต่าง ๆ ที่เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน อันจะนำไปสู่การปฏิบัติ อย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการป้องกันการทุจริตอย่างแท้จริง

๑.๓ วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผน

๑) เพื่อยกระดับเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริตของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒) เพื่อยกระดับจิตสำนึกรับผิดชอบในผลประโยชน์ของสาธารณะของข้าราชการฝ่ายการเมือง ข้าราชการฝ่ายบริหาร บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวมถึงประชาชนในท้องถิ่น

๓) เพื่อให้การบริหารราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปตามหลักบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance)

๔) เพื่อส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วม (people's participation) และตรวจสอบ (People's audit) ของภาคประชาชนในการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๕) เพื่อพัฒนาระบบ กลไก มาตรการ รวมถึงเครือข่ายในการตรวจสอบการปฏิบัติราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๖) เพื่อให้สอดคล้องกับแนวการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity & Transparency Assessment : ITA) และตามมาตรการหรือข้อสั่งการต่างๆ ในการป้องกันการทุจริตเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐ

๑.๔ เป้าหมาย

๑) ข้าราชการฝ่ายการเมือง ข้าราชการฝ่ายบริหาร บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึง ประชาชนในท้องถิ่นมีจิตสำนึกและความตระหนักในการปฏิบัติหน้าที่ราชการให้บังเกิดประโยชน์สุขแก่ ประชาชนท้องถิ่น ปราศจากการก่อให้เกิดข้อสงสัยในการประพฤติปฏิบัติตามมาตราการจริยธรรม การขัดกัน แห่งผลประโยชน์และแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ

๒) เครื่องมือ/มาตรการการปฏิบัติงานที่สามารถป้องกันปัญหาเกี่ยวกับการทุจริต และประพฤติมิชอบของข้าราชการ และสอดคล้องกับมาตรการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

๓) โครงการ/กิจกรรม/มาตรการที่สนับสนุนให้สาธารณะและภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม และตรวจสอบการปฏิบัติหรือบริหารราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๔) กลไก มาตรการ รวมถึงเครือข่ายในการตรวจสอบการปฏิบัติราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีเข้มแข็งในการตรวจสอบ ควบคุมและถ่วงดุลการใช้อำนาจอย่างเหมาะสม

๕) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีแผนงานที่มีประสิทธิภาพ ลดโอกาสในการกระทำการทุจริต และประพฤติมิชอบจนเป็นที่ยอมรับจากทุกภาคส่วน

๑.๕ ประโยชน์ของการจัดทำแผน

๑) ข้าราชการฝ่ายการเมือง ข้าราชการฝ่ายบริหาร บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงประชาชนในท้องถิ่นมีจิตสำนึกรักท้องถิ่นของตนเอง อันจะนำมาซึ่งการสร้างค่านิยม และอุดมการณ์ ในการต่อต้านการทุจริต (Anti-Corruption) จากการปลูกฝังหลักคุณธรรม จริยธรรมหลักธรรมาภิบาล รวมถึงหลักเศรษฐกิจพอเพียงที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการทำงานและชีวิตประจำวัน

๒) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถบริหารราชการเป็นไปตามหลักบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) มีความโปร่งใส เป็นธรรมและตรวจสอบได้

๓) ภาคประชาชนมีส่วนร่วมตั้งแต่ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจรวมถึงร่วมตรวจสอบในฐานะพลเมืองที่มีจิตสำนึกรักท้องถิ่น อันจะนำมาซึ่งการสร้างเครือข่ายภาคประชาชนที่มีความเข้มแข็งในการเฝ้าระวังการทุจริต

๔) สามารถพัฒนาระบบ กลไก มาตรการ รวมถึงเครือข่ายในการตรวจสอบการปฏิบัติราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งจากภายในและภายนอกองค์กรที่มีความเข้มแข็งในการเฝ้าระวังการทุจริต

๕) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีแนวทางการบริหารราชการที่มีประสิทธิภาพ ลดโอกาสในการกระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบ จนเป็นที่ยอมรับจากทุกภาคส่วนให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบด้านการป้องกันการทุจริต อันจะส่งผลให้ประชาชนในท้องถิ่นเกิดความภาคภูมิใจและให้ความร่วมมือกันเป็นเครือข่ายในการเฝ้าระวังการทุจริตที่เข้มแข็งอย่างยั่งยืน

๖) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินงานสอดคล้องกับแนวการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity & Transparency Assessment : ITA) และตามมาตรการหรือข้อสั่งการต่างๆ ในการป้องกันการทุจริตเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐ